Aan de orde is het **debat** naar aanleiding van een algemeen overleg op 9 maart 2010 over **CITES**.

De **voorzitter**: Met u is een spreektijd van twee minuten afgesproken.
Voorts heet ik de minister hartelijk welkom.

□

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Voorzitter. Gisteren hebben wij een uitgebreid overleg gehad over het CITES-verdrag en het grote belang daarvan. Een aantal onderwerpen kwam daarbij prominent aan de orde. Ik noem het ivoor en het beschermen van olifanten. De SP dient daarover straks een motie in, die wij ook steunen. Voorts hebben wij het over de ijsberen gehad en daarover zal de Partij voor de Dieren een motie indienen, die wij ook van harte steunen.
Zelf heb ik met name aandacht gevraagd voor de internethandel, als het gaat om beschermde diersoorten. Daarbij heb ik aangegeven dat, als je vuurwapens of kinderporno verhandelt op internet, dit gewoon strafbaar is. De minister heeft gezegd dat IFAW en Marktplaats met een deal komen om deze handel aan te pakken. Het is echter goed dat alle bronnen worden aangepakt. Analoog aan stappen die Zwitserland en Duitsland gezet hebben, is het heel goed mogelijk om de handel in beschermde diersoorten strafbaar te stellen. Dat hebben wij gisteren ook gezegd. Er moet sprake zijn van hoge boetes en een grote pakkans. Daarom dien ik graag de volgende motie in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat het in Nederland niet strafbaar is om bedreigde dieren, die een beschermingsstatus hebben op basis van het CITES-verdrag, op internet te koop aan te bieden;

overwegende dat internethandel in bedreigde diersoorten in Nederland veelvuldig voorkomt;

verzoekt de regering om zich ervoor in te spannen dat het CITES-verdrag aangepast wordt, teneinde de internethandel in bedreigde diersoorten strafbaar te stellen;

en verzoekt de regering, de internethandel in bedreigde diersoorten nu al strafbaar te stellen in Nederland,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Van Gent, Polderman, Ouwehand, Jacobi en Graus.
Zij krijgt nr. 163 (32123-XIV).

□

De heer **Graus** (PVV): Mijnheer de voorzitter. De PVV heeft meermalen de olifantenjacht en de ivoorhandel op de agenda gezet. Wij hebben er ook meermalen moties over ingediend. Ik hoop dan ook dat dierenmishandeling en afslachting van dieren boven de partijpolitiek staan en dat jullie ook een keer mijn moties steunen. Dat zou heel netjes zijn. Ik dien de volgende moties in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

verzoekt de regering om vast te houden aan het in 2007 onder Nederlands voorzitterschap besloten moratorium op de handel in ivoor om afslachting van olifanten te voorkomen en de explosieve groei van stroperij en illegale ivoorhandel een halt toe te roepen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Graus. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.
Zij krijgt nr. 164 (32123-XIV).

De heer **Graus** (PVV): Mijnheer de voorzitter. Het is heel leuk om even te vermelden dat ik de minister bijna twee jaar geleden ervoor heb gewaarschuwd dat het toelaten zou leiden tot een toename van de stroperij. Ik heb ook hier wederom gelijk in gekregen, in tegenstelling tot de hele batterij ambtenaren die de minister geadviseerd heeft. Zoals gezegd, is het toch leuk om dit even te vertellen. One man can make a difference! De tweede motie luidt als volgt.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

verzoekt de regering tot strafbaarstelling van illegale (internet)handel in dieren en dierlijke producten,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Graus. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.
Zij krijgt nr. 165 (32123-XIV).

De heer **Graus** (PVV): Voorzitter. Deze motie gaat verder dan die van mevrouw Van Gent.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Ik voel mij een beetje getriggerd door de opmerking "deze motie gaat verder dan die van mevrouw Van Gent". Mag ik aannemen dat de PVV-fractie ook voor mijn motie zal stemmen?

De heer **Graus** (PVV): Zeer zeker, 100%!

Mevrouw **Snijder-Hazelhoff** (VVD): Toch wil ik een vraag stellen ter verduidelijking. U spreekt ook over dierlijke producten. Ik weet dat een aantal boerderijen de

huisverkoop van producten via het internet regelt. Ik noem als voorbeeld het afzetten van lekkere regionale worst en stukjes vlees. Hoe moet ik "dierlijke producten" interpreteren?

De heer **Graus** (PVV): Precies. Het is goed dat mevrouw Snijder dit vraagt. Ik lees namelijk altijd heel snel op, zodat de voorzitter vlug van mij af is en hij kan doorgaan met de orde van de dag. Daarom staat ook duidelijk in de motie het woord "illegaal". De PVV-fractie is een groot voorstander van wat mevrouw Snijder nu zegt. Zij zal namelijk nooit boeren belemmeren. Vooral de Nederlandse boeren die aan alle eisen voldoen, wil zij niks in de weg leggen. Vandaar dat het woord "illegaal" erbij staat. Ivoor is dan bijvoorbeeld een illegaal dierlijk product.

□

Mevrouw **Ouwehand** (PvdD): Voorzitter. Het is een beetje vreemd dat wij hier vandaag staan. Tijdens het algemeen overleg van gisteren was namelijk al duidelijk dat een overgrote Kamermeerderheid de dieren die in het kader van CITES worden beschermd, een betere bescherming wil bieden dan de minister. Een ruime Kamermeerderheid was daar voorstander van, maar de minister wil het kennelijk toch op moties laten aankomen. Goed, dan zijn wij daarvoor niet te beroerd.

De SP-fractie dient zo meteen een motie in over "het downlisten" van olifanten, die de fractie van de Partij voor de Dieren van harte ondersteunt. Wij hebben ons zorgen gemaakt over de internethandel. Daarover is zojuist een motie ingediend door de fractie van GroenLinks. Wij willen maar eens eventjes korte metten maken met de zogenaamde symboolpolitiek. Daarover sprak de minister toen de Kamer haar gisteren vroeg om de ijsbeer beter te beschermen. De ijsbeer wordt vooral bedreigd door habitatverlies ten gevolge van klimaatverandering, maar iedere extra druk op het voortbestaan van deze soort moeten wij wegnemen waar dat kan. De fractie van de Partij voor de Dieren vindt het geenszins symbolisch om een dier dat het toch al moeilijk heeft even met rust te laten en niet commercieel te bejagen. Daarom dien ik de volgende motie in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat de habitat van de ijsbeer ten gevolge van klimaatverandering ernstig wordt bedreigd;

overwegende dat de commerciële jacht een verdere druk legt op het voortbestaan van de ijsbeer;

constaterende dat de ijsbeer op grond van het voorzorgsbeginsel van resolutie 9.24 in aanmerking komt voor plaatsing op Appendix I van CITES, waarmee commerciële jacht op deze soort verboden wordt;

verzoekt de regering, zich sterk te maken voor een verbod op de commerciële jacht op de ijsbeer middels plaatsing op Appendix I van CITES,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Ouwehand, Polderman, Van Gent, Snijder-Hazelhoff en Jacobi.

Zij krijgt nr. 166 (32123-XIV).

Mevrouw **Ouwehand** (PvdD): Ik heb nog een laatste motie. De fractie van de Partij voor de Dieren vindt namelijk dat de minister de landen die de olifant vergaand willen beschermen, een steuntje in de rug moet geven. Daarom dien ik de volgende motie in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat voor de komende CITES-conferentie Kenia en Mali een voorstel hebben gedaan om het negenjarig moratorium op de legale verkoop van ivoor te verlengen naar twintig jaar;

overwegende dat de illegale handel in ivoor en de stroperij in Afrika de afgelopen jaren is toegenomen en dat het sterke vermoeden bestaat dat dit verband houdt met de verkoop van legale partijen;

verzoekt de regering, steun te verlenen aan het voorstel om het moratorium op de handel in ivoor te verlengen naar twintig jaar,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Ouwehand. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 167 (32123-XIV).

Mevrouw **Ouwehand** (PvdD): Ik heb nog een laatste opmerking. De minister heeft gisteren tijdens het algemeen overleg niet heel duidelijk willen aangeven hoe zij de motie uitvoert die in 2008 is aangenomen om de import van uitheemse diersoorten verder in te perken. Ik krijg daar graag alsnog duidelijkheid over. Die motie ligt er inmiddels al meer dan een jaar.

Ik heb nog een woord van dank voor de inzet van de minister om de blauwvintonijn op Appendix I te krijgen en geen concessies te doen aan voorstellen van Frankrijk, die daar weer een uitweg voor zoeken.

□

De heer **Polderman** (SP): Voorzitter. Wij hadden een merkwaardig en memorabel algemeen overleg, want wij waren het inhoudelijk eigenlijk allemaal met elkaar eens. De heer Ormel zei namens de CDA-fractie dat wij op één lijn zaten. Toch bleven er drie punten onduidelijk, waarover drie moties worden ingediend. De minister weigerde namelijk om daar concrete toezeggingen over te doen. Vandaar dat wij met groot plezier de motie hebben ondertekend van mevrouw Van Gent over internethandel, en de motie van mevrouw Ouwehand

over ijsberen. Er rest nog een motie over de handel in ivoor, en die luidt als volgt.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de olifantenpopulatie nog steeds onder druk staat;

verzoekt de regering:
- haar rug recht te houden bij de aanstaande CITES-conferentie, en dus niet toe te geven aan het verzoek van Tanzania en Zambia om de olifant te ″downlisten″;
- ook niet toe te geven aan het verzoek van deze landen om hun voorraden ivoor te verkopen;
- en voorstellen voor verkoop en handel niet meer ter discussie te brengen voordat het in 2008 afgesproken negenjarig moratorium verstreken is,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Polderman, Ouwehand, Van Gent, Snijder-Hazelhoff en Jacobi.

Zij krijgt nr. 168 (32123-XIV).

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

□

Minister **Verburg**: Voorzitter. Dank voor de ingediende moties. Een aantal punten hebben wij gisteren reeds besproken. Ik zal dat aangeven bij de desbetreffende motie.

De eerste motie is ingediend door mevrouw Van Gent, mede namens een aantal andere Kamerleden. In die motie wordt de regering verzocht, zich ervoor in te spannen dat het CITES-verdrag wordt aangepast ten einde de internethandel in bedreigde diersoorten strafbaar te stellen. Verder wordt de regering daarin verzocht, de internethandel in bedreigde diersoorten nu al strafbaar te stellen in Nederland. Ik heb toegezegd dat ik mij daarvoor in CITES-verband sterk zal maken. Dat ga ik ook doen. Die toezegging heb ik gisteren gedaan. Ik vind dat een sterke verbetering en ik beschouw deze motie als een ondersteuning van beleid.

De tweede motie is die van de heer Graus, die de regering verzoekt, vast te houden aan het in 2007 onder Nederlands voorzitterschap besloten moratorium op de handel in ivoor, om afslachting van olifanten te voorkomen en de explosieve groei van stroperij en illegale ivoorhandel een halt toe te roepen. Ik vind dat ook deze motie ondersteuning is van beleid. Ik heb dit gisteren al aan de Kamer toegezegd. In 2007 is overeenstemming bereikt. Dat betrof een compromis. Wereldwijd is dat toegejuicht. Dat compromis begint zijn vruchten af te werpen. Laten wij dat alsjeblieft niet laten weglopen. Deze motie is een stevige ondersteuning.

In de motie van de heer Graus op stuk nr. 165 wordt de regering verzocht om tot strafbaarstelling van de illegale internethandel in dieren en dierlijke producten te komen. Wat illegaal is, is niet toegestaan en dus strafbaar. Dat betekent dat deze motie overbodig is.

De heer **Graus** (PVV): Was het maar zo. Ik heb niet voor niets deze motie ingediend. Het gebeurt namelijk niet. Dat is gewoon de stok achter de deur.

Over mijn eerste motie zei de minister dat die haar beleid ondersteunde. Tijdens de commissievergadering merkte ik dat er in de Kamer grote onrust bestond over de vraag of de minister zou vasthouden aan het moratorium.

Minister **Verburg**: Gisteren heb ik daarover al zekerheid gegeven. Ik herhaal dat vandaag graag. Ik zie deze motie als ondersteuning van beleid. Ik zeg erbij dat illegale handel illegaal en dus strafbaar is. Wij hebben mensen op deze internethandel zitten. Dat heb ik gisteren toegelicht. AIVD'ers zijn hiermee bezig. Met Marktplaats.nl zijn afspraken gemaakt. Wat niet mag, mag niet. Als er een overtreding wordt gevonden, wordt procesverbaal opgemaakt en dus gestraft.

Ik kom op de motie op stuk nr. 166, die is ingediend door mevrouw Ouwehand. Daarin wordt de regering verzocht om zich sterk te maken voor een verbod op de commerciële jacht op de ijsbeer, middels plaatsing op Appendix I van CITES. Gisteren aan het einde van de middag hebben wij hierover van gedachten gewisseld. In het begin van de beantwoording in eerste termijn heb ik gezegd hoezeer ik hecht aan de organisatie van CITES. CITES heeft een aantal principes waarlangs men werkt. Ik wil een betrouwbare partner zijn in CITES-verband. Ik heb gisteren onderbouwd dat de huidige problemen met de situatie van de ijsbeer niet te maken hebben met jacht of handel, maar veeleer met klimatologische ontwikkelingen. Als je iets aan de situatie van de ijsbeer wilt doen, zul je dat onderbouwd moeten doen in het kader van de klimaataanpak en de klimaatmaatregelen. Daarover heb ik het gisteren gehad. Ik ben het dus met de Kamer eens dat wij iets moeten doen aan de situatie van de ijsbeer. Ik vind dat wij dat op de juiste manier moeten doen, namelijk effectief en gezaghebbend. Wellicht moet ik het omdraaien, en spreken over gezaghebbend en effectief. Wij moeten het doen langs de lijnen van het biodiversityverdrag en de afspraken die daarin zijn gemaakt. Op die manier hebben de maatregelen veel meer effect en komt er veel meer steun voor. Daarmee zijn de ijsberen gediend. In tegenstelling tot enige suggestie die in de Kamer is gedaan, is er bij mij op dit punt absoluut geen sprake van onwil. Ik wil gaan voor de ijsbeer. Als ik dat doe, wil ik dat echter graag op een manier doen die effect heeft. Dat is de reden waarom ik, alles overwegende, de Kamer ontraad om deze motie aan te nemen.

Mevrouw **Ouwehand** (PvdD): Is de minister bekend met resolutie 9.24? Daarin is sprake van soorten die als gevolg van verlies van habitat, omwille van het voorzorgprincipe op Appendix I kunnen worden geplaatst. Op die manier kan worden voorkomen dat er door handel en commerciële jacht nog meer druk op die soort wordt gelegd. Als de minister met die resolutie komt, is zij gezaghebbend genoeg.

Minister **Verburg**: Mevrouw Ouwehand heeft daarover gisteren ook gesproken en ik heb daarop gisteren gereageerd. Op dit moment bejagen en benutten de Inuit voor eigen gebruik de ijsbeer. Wij kunnen ervoor kiezen

om de ijsbeer op lijst I te zetten. Als wij dat doen, weten wij één ding zeker, namelijk dat wij dit het illegale circuit injagen en dat wij daarop dan geen zicht meer zullen hebben. Dat betekent dat ik mij voluit wil inzetten voor de ijsbeer. Dat doe ik echter wel graag op een effectieve manier, namelijk via de route van de CBD en door de aanpak van de omstandigheden van de ijsbeer. Die omstandigheden moeten ronduit worden verbeterd.

De heer **Polderman** (SP): De minister pleit voor zorgvuldigheid. Dat ben ik met haar eens, maar is zij van oordeel dat het voorstel van de VS – daar komt dit voorstel vandaan – onzorgvuldig is?

Minister **Verburg**: Iedereen mag voorstellen indienen. Dat staat iedereen vrij, op elk congres van elke partij in Nederland en ergens anders. Als je echter effectief ergens aan wilt werken, dan moet je kiezen voor de meest effectieve aanpak, met draagvlak in de CITES-lidstaten. Anders moet je selectief gaan shoppen uit de spelregels van CITES. Dan weet je in ieder geval zeker dat je ook aan gezag verliest. Nederland heeft, ook in Europees verband, stevig nagedacht over de manier waarop de situatie van de ijsberen op de meest effectieve manier kan worden verbeterd. Het Europese standpunt is dat dit het meest effectief kan langs de lijn van de klimatologische omstandigheden en langs de CBD-lijn.

De heer **Polderman** (SP): Dat is geen antwoord. Ik heb gevraagd of de minister daarmee wil zeggen dat het VS-voorstel onzorgvuldig is.

Minister **Verburg**: Nee, maar als wordt gevraagd of ik denk dat dit het meest effectieve voorstel is, dan is het antwoord ook nee.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): De minister ontraadt de motie, maar zij zegt ook dat wij eigenlijk op een lijn zitten. Volgens mij kiest de minister de route van het compromis, terwijl wij de route kiezen van het ons ergens voor inzetten in het overleg. Ik wil het verschil dus heel precies weten. De minister ontraadt de motie, maar ik vind dat een groot woord. Ik ga er overigens van uit dat de motie wordt aangenomen en wat dan? Moties die breed zijn ondertekend en die worden aangenomen, moet de minister gewoon uitvoeren. Ik wil daar helderheid over.

Minister **Verburg**: Ik heb gisteren in de Kamer aangegeven dat ik de zorg over de situatie van de ijsberen deel. Als wij daar in internationaal verband iets aan willen doen en dat willen wij, dan moeten wij de meest effectieve methode kiezen. Wij moeten daar dan goed naar kijken. Ik geef aan dat wij naar mijn stellige overtuiging – maar dat is een Europees standpunt – meer resultaat zullen boeken, dat wij meer ijsberen zullen kunnen sparen als wij het doen langs de lijn van het Biological Diversity Verdrag. Ik herhaal dat vandaag. Ik kan echter ook tellen. Na de stemming over de motie zal ik die, als die wordt aangenomen, voorleggen aan het kabinet.

Mevrouw **Jacobi** (PvdA): Voorzitter. Ik wil helderheid over de interpretatie van de minister. De minister stelt dat, als de motie wordt uitgevoerd, een en ander in de illegaliteit wordt gebracht en dat wij geen oog voor de Inuit hebben. Als je de Inuit echter de licenties geeft, breng je de kwestie volgens mij niet in de illegaliteit.

Minister **Verburg**: Ik vind die gedachte sympathiek, maar het is nationaal soms al moeilijk om, als ergens sprake is van een verbod, een uitzondering te maken voor het Waddengebied of Zeeland. Bij mondiale afspraken en verdragen is dat vele malen moeilijker. Zo werkt het dus niet.

Mevrouw **Jacobi** (PvdA): Ik wil graag een analoge toepassing van de manier waarop het ook is geregeld voor de zeehondenjacht door de Inuit.

Minister **Verburg**: Voorzitter. Ik kom bij de beoordeling van de motie van mevrouw Ouwehand over het verlenen van steun aan het voorstel om het moratorium op de handel in ivoor te verlengen naar 20 jaar. Dat moratorium blijft. Ik zal mij daar fors voor inzetten. Wij hebben het onder ons voorzitterschap weten te realiseren. Daar is hard aan gewerkt. Over drie jaar is er opnieuw een kop. Deze periode lijkt mij goed, laten wij deze handhaven en de volgende keer kijken hoe wij er dan voor staan. Nu verlengen naar twintig jaar lijkt mij niet verstandig, reden waarom ik deze motie ontraad. Zij heeft overigens ook geen toegevoegde waarde op dit moment.

Dan kom ik bij de motie van de heer Polderman die door een aantal anderen is meeondertekend. Hierin wordt de regering verzocht om haar rug recht te houden bij de aanstaande CITES-conferentie en dus niet toe te geven aan het verzoek van Tanzania en Zambia om de olifant te downlisten en ook niet toe te geven aan het verzoek van deze landen om hun voorraden ivoor te verkopen en voorstellen voor verkoop en handel niet meer ter discussie te brengen voordat in 2008 het afgesproken negenjarig moratorium verstreken is. Zoals ik gisteren heb aangegeven, mogen alle landen een voorstel doen, waarna een expertpanel verslag gaat uitbrengen. Vervolgens komt er nog een beoordeling van het CITES-secretariaat, eventueel gevolgd door een discussie, als er al een voorstel komt om het bespreekbaar te maken in de CITES-conferentie. Ik heb aangegeven dat olifanten van belang zijn, maar dat wij de leefgemeenschappen en hun ontwikkelingsmogelijkheden, de mogelijkheden om een school te bouwen, kinderen onderwijs te geven en een inkomen te genereren niet uit het oog mogen verliezen. Het is dus niet zwart-wit. Ik krijg graag de ruimte van de Kamer om deze voorstellen zorgvuldig te wegen en hierin een wijze afweging te maken en een wijs standpunt in te nemen, waarbij zowel de olifanten als de mensen in de gebieden meetellen. Dus de mensen en hun kansen en ontwikkelingen. Voorstellen voor verkoop en handel niet meer ter discussie te brengen voordat het negenjarig moratorium in 2008 versterken is, kan ik wel toezeggen. Wij zijn dat zelf immers absoluut niet voornemens. Het staat andere leden van CITES echter vrij om dat wel te doen.

Dat betekent dat ik de Kamer vraag om deze motie niet in stemming te brengen. Ik zeg de Kamer het laatste onderdeel van het dictum toe, dus de voorstellen voor verkoop en handel niet meer ter discussie stellen. Dat was ik toch al niet van plan. Dat is een deel dat overbodig is of gezien kan worden als ondersteuning van beleid. Ten aanzien van de eerste twee punten verzoek ik

de Kamer om mij en mijn delegatie de ruimte te geven om tijdens de conferentie een zorgvuldige afweging te kunnen maken tussen de belangen van olifanten enerzijds en mensen anderzijds. Ik zal de Kamer hierover ten spoedigste informeren.

De heer **Polderman** (SP): Wij kunnen het AO niet overdoen. Het gaat over precies hetzelfde als gisteren. Wij hebben deze motie ingediend omdat wij graag meer helderheid willen hebben en de minister met deze duidelijke boodschap naar de conferentie willen sturen. Er is een redelijke kans dat deze motie wordt aangenomen. Gaat de minister haar vervolgens ook uitvoeren? Gaat zij eens een keer naar de Kamer luisteren? Dat zou wel fijn zijn.

Minister **Verburg**: De Kamer gaat stemmen. Vervolgens zal ik de moties inbrengen in het kabinet voor een zorgvuldige afweging.

Mevrouw **Ouwehand** (PvdD): Als ik mij niet vergis, worden de onderhandelingen over het EU-standpunt ongeveer nu, zo niet morgen, afgerond. Ik zou dan ook nu een toezegging van de minister willen hebben. Gisteren hebben wij het in het AO al kunnen zien: de Kamer wil een halt wat het downlisten betreft, wil geen nieuwe verkoop van legaal ivoor. Het lijkt mij dus dat de minister klip-en-klaar kan zeggen: ik leg mij daarbij neer. Geen gedoe, want wij zijn al hartstikke laat en de onderhandelingen worden afgerond. Als de minister dat ook nog moet gaan overleggen in het kabinet, terwijl de Kamer voortdurend aan de minister heeft laten weten hoe zij hier in staat – ik breng de overleggen over de landbouw- en visserijraden in herinnering – dan vind ik dat een beschamende vertoning.

Minister **Verburg**: Er is hier helemaal niets beschamends aan. Gebruik nu alstublieft niet zulke grote woorden, mevrouw Ouwehand. Al dat geroep en getoeter ... We zijn hier bezig met belangrijke zaken in CITES-verband. De dieren die de bescherming hard en hard nodig hebben, wil ik ook beschermen. Ik wil echter ook graag resultaat. Voor het boeken van resultaat is het allereerst zaak dat je de spelregels kent en benut. Dat geldt ook in de politiek. Wij zijn niet gisteren begonnen om in Europa te overleggen. In Europa kennen ze de grote aarzelingen. Europa heeft grote aarzelingen bij de voorstellen van Zambia en Tanzania. Er zijn echter niet voor niets expert panels. Er is niet voor niets een secretariaat. Dat hebben we daar neergezet om ervoor te zorgen dat de voorstellen zorgvuldig worden gewogen en dat we in CITES tot zorgvuldige besluitvorming komen. Daaraan werk ik dag in, dag uit, niet alleen in de aanloop van een CoP. Het gehele jaar ben ik namens Nederland daarmee bezig. Ik wil de Kamer daarover bij wijze van spreken iedere dag wel informeren. Het is niet iets wat we "overnight" doen. De terughoudendheid in de Kamer is ook mijn terughoudendheid, maar laten we het alsjeblieft wel doen volgens de spelregels die we zelf hebben onderschreven.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Ik dank de minister. Morgen zullen we stemmen over de ingediende moties. Dat doen wij direct nadat we de lijst van controversiële onderwerpen hebben vastgesteld.